

Älgstammen i Värmlandsnäs

Vintern 2012/2013

RESULTATBLAD 20
2013

På uppdrag av Värmlandsnäs Norra och Södra Näsets älgskötselområden (ÄSO) har Svensk Naturförvaltning AB analyserat älgstammens storlek, sammansättning och utveckling i Värmlandsnäs. Resultatet kan ihop med annan information om områdets älgar fungera som ett underlag i den lokala älgförvaltningen.

FRÅN ÄLG OBS TILL ÄLGAR

Flera metoder används för att beskriva älgstammens storlek, sammansättning och utveckling. Varje metod har sina för- och nackdelar men om de används i kombination med varandra får man ett säkrare underlag. Med statistik från avskjutning och älgobs kan man kontinuerligt följa stammens utveckling och få en bild av stammens numerär och den rådande trenden i tillväxten. Regelbundna flyginventeringar kan förstärka säkerheten i beräkningarna av det faktiska antalet älgar.

Resultaten för Värmlandsnäs (figur 1) kommer från en modellberäkning där vi vägt samman uppgifter om hur många älgar av olika kategorier som observerats respektive skjutits. En sådan beräkning förutsätter att det finns data insamlade från en serie av år. I allmänhet blir beräkningarna säkrare ju fler år med data man utnyttjar. I detta fall användes data för de senaste fem åren. I beräkningarna har vi försökt att rekonstruerat antalet skjutna älgar per 1000 ha i hela området.

ÄLG OBS OCH AVSKJUTNING

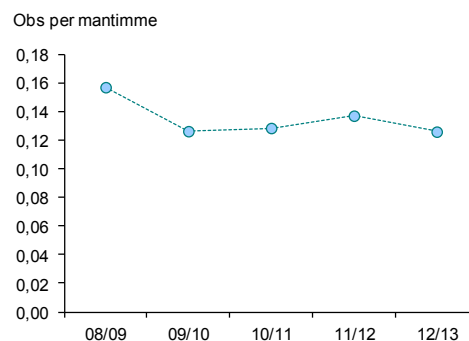
Antalet mantimmar i Älgobsen har varierat mellan 4608 och 8986 timmar per år under perioden. Förändringar i antalet mantimmar kan påverka resultatens tillförlitlighet. Det är således viktigt att årligen ha så mycket mantimmar som möjligt.

Antalet observerade älgar per mantimme minskade från första till andra året men har därefter legat på en relativt jämn nivå (figur 2).

Sett över perioden har lite drygt varannan skjuten vuxen älg varit en tjur (54%). Andelen kalv av alla skjutna älgar har i genomsnitt varit 44% men trenden är att denna andel ökar.

Figur 1. Karta över Vänerbygdens ÄFO. Värmlandsnäs består av Värmlandsnäs Norra ÄSO och Södra Näsets ÄSO.

Figur 2. Obs per mantimme enligt Älgobs för Värmlandsnäs.

STAMMENS UTVECKLING

Älgstammens täthet vintern 2012/2013 beräknades till 9,5 älgar per 1000 ha (tabell 1). Trenden är att stammen är på väg nedåt (figur 3). Det är dock sannolikt att sänkningen är så liten att den inte klart uppfattas av jägarna mellan år. Fördelningen av älgar i vinterstammen 2012/2013 beräknades till: 24% tjurar, 57% kor samt 19% kalvar (figur 4). Antalet kalvar per ko före jakten 2012/2013 beräknades till 0,66 vilket var lägre än medelvärdet för hela perioden (0,70). Lägre reproduktionstal ihop med en ökad avskjutning (figur 3) är den mest troliga orsaken till en nedgången av antal älgar i stammen. Eftersom det finns gott om kor i området föds det ändå förhållandevis många kalvar per 1000ha.

I området har det gjorts spillningsinventering under ett antal år. Modellberäkningen och resultat från dessa inventeringar kan skilja sig åt en del. Detta är naturligt då bådaddera baseras på stickprov och därmed en viss statistisk osäkerhet. Dessutom kan det finnas skillnader i hur man betraktar ingående arealer då man anger älgstäthet (i modellberäkningen har antalet älgar beräknats utifrån en areal på 27 800 ha). I den praktiska förvaltningen gör man bäst i att jobba vidare utifrån ett sammanvägt resultat av olika metoder.

Ett större uttag i form av kalv har inneburit att andelen kalv efter jakt minskat över åren (figur 5).

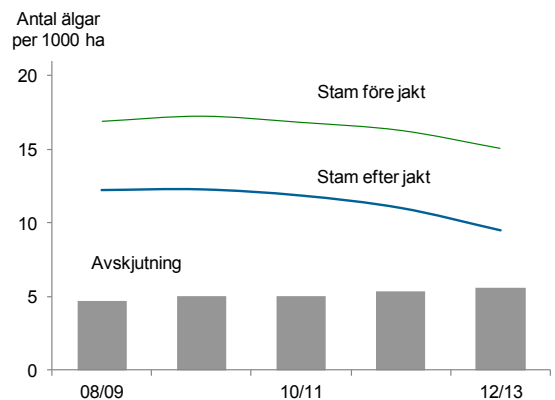
Djurslagsfördelningen baseras på Älgobsens data. Sannolikt kan observerbarheten variera både mellan områden och mellan älgkategorier. Konsekvensen kan t ex bli att andelen tjur bland vuxna underskattas.

Notera också att sommarstammen innehåller mycket älgar. Detta kan sannolikt bidra till lokalt, hårt betestryck och åtföljande skador på skog och grödor.

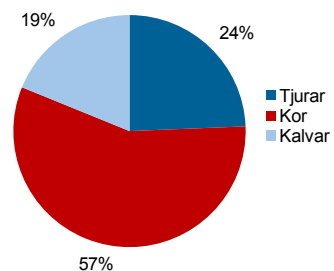
I den fortsatta förvaltningen rekommenderas också att ge nog akt på förändringar i t ex kalvvikter och kornas kalvproduktion. Båda dessa faktorer visar tendenser att försämrats.

Tabell 1. Älgstammen i Värmlandsnäs 2012/2013

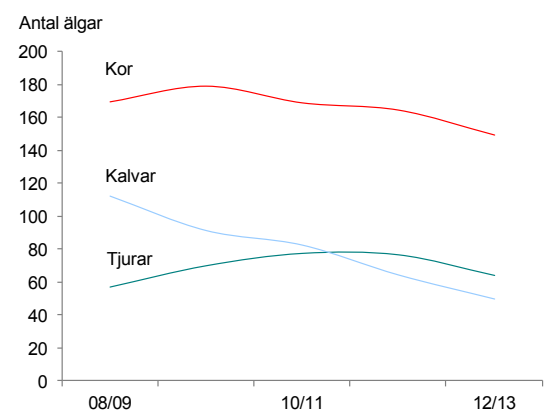
	Före jakt	Efter jakt
Antal älgar	418	263
Älgar per 1000 ha	15,1	9,5
Tjurar	110	64
Kor	186	149
Kalvar	122	49
Kalv per ko	0,66	0,33
Könskvot	37%	30%

Figur 3. Älgstäthet före och efter jakt i området (grön respektive blå linje) samt avskjutning (grå staplar).

Figur 4. Fördelning av djurslag i stammen efter jakt 2012/2013.

Figur 5. Antal kor, kalvar respektive tjurar i stammen efter jakt.